РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ
ану ефективності виконання Плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню), у Комунальній установі Сумський навчально-виховний комплекс № 16 імені Олексія Братушки «Загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Сумської міської ради за 2025/2026 навчальний рік

У період складних випробувань, які переживає наша держава внаслідок збройної агресії російської федерації, особливо важливо забезпечувати згуртованість педагогічного колективу та створювати для здобувачів освіти безпечне освітнє середовище, вільне від насильства, булінгу (цькування) і дискримінації.

Відповідно до річного плану роботи закладу на 2025/2026 навчальний рік, затвердженого рішенням педагогічної ради від 29.08.2025 (протокол № 1), з урахуванням вимог законодавства України у сфері освіти та протидії булінгу (цькуванню), зокрема Закону України «Про освіту» та наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», у закладі було розроблено й затверджено План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню). Його метою є створення безпечного освітнього середовища, формування антибулінгової політики, забезпечення емоційного комфорту та захисту учасників освітнього процесу від фізичного й психологічного насильства, приниження честі та гідності й дискримінації.

План передбачав проведення тематичних заходів: майстер-класів, інтерактивних занять, тренінгів, заходів із цифрової безпеки, занять у межах хабу стійкості, виставок, педагогічних інтенсивів, флешмобів і зустрічей із батьками. Особливу увагу було приділено інтеграції дітей з особливими освітніми потребами.

Упродовж 2025/2026 навчального року заступником директора з навчально-виховної роботи Іриною ЧИЖИЧЕНКО здійснювався моніторинг реалізації запланованих заходів, використаних способів і методів профілактики булінгу (цькування), а також потенційних ризиків його виникнення.

Профілактична робота закладу ґрунтувалася на принципах поваги до прав дитини, недискримінації, ненасильницького спілкування, урахування індивідуальних потреб здобувачів освіти та партнерської взаємодії учасників освітнього процесу. Реалізація зазначених принципів передбачала застосування таких підходів:

1. Проактивний і відновний підходи – запобігання правопорушенням шляхом усунення причин та обставин, що можуть сприяти протиправній поведінці; підтримка здобувачів освіти, допомога у відновленні стосунків та усвідомленні наслідків власних дій.

2. Урахування психологічних особливостей дитини – зважання на її психічний і фізичний стан, потребу в підтримці дорослих та застосування справедливих і пропорційних заходів реагування.

3. Повага до суспільних цінностей – формування шанобливого ставлення до кожної особистості, загальнолюдських моральних засад, гендерних, етнічних, культурних і мовних відмінностей.

4. Визнання прав дитини – дотримання прав і свобод, закріплених Конвенцією ООН про права дитини, зокрема права бути вислуханою та брати участь у прийнятті рішень, що впливають на її життя.

В умовах воєнного стану та змішаного навчання окремі заплановані заходи потребували коригування. Питання виконання Плану заходів та реалізації антибулінгової політики розглядалися на нарадах при директорові, оперативних нарадах, педагогічних радах і засіданнях методичних спільнот.

Упродовж навчального року адміністрація закладу проводила з педагогами профілактично-просвітницьку роботу щодо дотримання педагогічної етики, норм загальнолюдської моралі, забезпечення емоційного комфорту учасників освітнього процесу та захисту здобувачів освіти від фізичного й психологічного насильства, приниження честі та гідності й дискримінації. Зокрема, відбулися інструктивно-методична нарада «Психологічна підтримка: як розвинути навички невербального спілкування в учнів», семінар-тренінг «Булінг в учнівському середовищі» та практичне заняття «Булінг: усе, що потрібно знати».

Практичний психолог Віра ТРЕСНИЦЬКА спільно з класними керівниками проводила просвітницьку роботу щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню), зокрема:

1. Педагогічний інтенсив «Ознаки булінгу»: співбесіди з класними керівниками 1–11 класів, діагностика класних колективів, анкетування педагогів та здобувачів освіти, відеоуроки з обговоренням, тренінги й консультації.

2. Заходи з цифрової безпеки: «Онлайн-ризики та кібербулінг», «Віртуальний терор», «Безпечний інтернет», «Стоп кібербулінг», «Як уникнути кібербулінгу», «Способи захистити себе від кібербулінгу», «Агресія в інтернеті».

3. Майстер-класи та виступи на батьківських зборах, педагогічних радах і нарадах при директорові на теми «Стоп насильству в родині», «Дитинство починається з любові», «Попередження насильства та жорстокості в сім'ї: куди звертатися?», «Протидія проявам булінгу та дискримінації».

4. Імітаційні ігри: «Розкажи про насильство», «Толерантність як умова спілкування, взаємодії та успіху», «Тут цінується кожен», «Відповідальність за власні вчинки», «Попелюшка та її сестри», «Кожна людина цінна!».

5. Перегляд та обговорення мультфільмів про прийняття відмінностей, емоційний стан і розв'язання конфліктів: «Жив собі чорний кіт», «Про пташок», «Вірте у любов, вірте у Різдво», «Курка, яка несла всяку всячину», «Хлопчик-мізинчик».

6. Флешмоби й творчі заходи: «Стоп, булінг», «Ми – проти насильства», «Я – неповторна особистість!», «Танець дружби», «Секрети дружби», «Усі ми різні», а також заходи до Міжнародного дня протидії булінгу (малюнки, фотоконкурси, відеоролики).

7. Індивідуальні та групові консультації за участю представників поліції й психолога, спрямовані на розвиток упевненості та вміння ефективно реагувати на ситуації булінгу.

8. «Мозкові штурми» на теми «Права людини: від шкільних зошитів до реального життя», «Як поводитися в конфлікті», «Небезпеку видно не одразу», «Як протистояти тиску та відстоювати власну позицію».

У бібліотеці закладу було організовано виставки науково-популярної та художньої літератури, зокрема «Права людини. Як захиститися?» та «Стоп булінг». Матеріали присвячувалися правам людини, протидії домашньому насильству й жорстокому поводженню з дітьми, запобіганню торгівлі людьми, а також адміністративній і кримінальній відповідальності неповнолітніх.

Заклад забезпечував інформаційну відкритість щодо створення безпечного освітнього середовища. На офіційному вебсайті та сторінці закладу у Facebook розміщувалися інформаційні матеріали про профілактику насильства й булінгу. Інформація регулярно оновлювалася. Заклад залишався відкритим до конструктивного діалогу, пропозицій і співпраці.

За результатами моніторингу встановлено, що упродовж 2025/2026 навчального року заклад системно працював над реалізацією Плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню), та підвищенням обізнаності учасників освітнього процесу з питань безпеки, недискримінації й відповідальної поведінки.

На підставі результатів моніторингу рекомендовано:

1. Переглянути календарний план заходів і забезпечити проведення перенесених заходів або визначити нові терміни їх реалізації.

2. Організувати проходження педагогічними працівниками навчання з питань запобігання та протидії булінгу (цькуванню), зафіксувати результати такого навчання.

3. Продовжити просвітницьку роботу з здобувачами освіти, батьками та педагогами, зокрема щодо кібербулінгу, безпечної поведінки в інтернеті й алгоритму дій у разі виявлення булінгу.

У 2026/2027 навчальному році педагогічному колективу необхідно врахувати результати моніторингу, усунути виявлені недоліки та забезпечити системне виконання Плану заходів із запобігання та протидії булінгу (цькуванню).